

Kako ohranjati geopestroost?

Ohranjanje geopestroosti je zaradi njene enkratnosti, redkosti in neponovljivosti dolžnost vseh ljudi. Ohranjamo jo predvsem s:

- trajnostnim načinom življenja in preudarnimi odločitvami,
- odgovorno rabo naravnih virov,
- ozaveščanjem o pomenu tovrstne dediščine in prilagojenim turizmom.

Mednarodni dan geopestroosti praznujemo 6. oktobra

Vsako leto se v različnih krajih po svetu in po Sloveniji organizira vrsta dogodkov (pohodi, razstave, predavanja, okrogle mize...), na katerih spoznavamo našo geopestroost ter pomen njenega ohranjanja.

Več informacij, koledar dogodkov in povabilo k oblikovanju programov mednarodnega dne geopestroosti najdete na spletni strani Zavoda RS za varstvo narave v zavihku Okoljski dnevi - mednarodni dan geopestroosti.

Kje lahko izvem več o geopestroosti, kam se lahko obrnem za vprašanja?

Geološki zavod Slovenije, Univerza v Ljubljani - NTF - Oddelek za geologijo, Slovensko geološko društvo, Prirodoslovni muzej Slovenije, Unesco Globalna Geoparka Idrija in Karavanke,...

Več informacij najdete na spletnih straneh:

International Geodiversity Day | UNESCO

Home | Geodiversity Day

International Geoscience and Geoparks Programme | UNESCO

Kateri naravni pojavi v Sloveniji jo predstavljajo?

alpska dolina, skalni samotar, zatrep, podzemna jama, siga, žlebiči, škraplje, jamski vhod, balvan, vintgar, kras, izviri, slepa dolina, vtača, slap, lehnjak, mineralni izviri, ponikalnica, ponorna jama, kapnik, stalaktit, stalagmit, jamski biseri, reka, bruhalnik, rečni meander, požiralnik, jamski sistem, brezno, zaganzalka, ledenik, ledeniška dolina, kristal, kremen, meteorit, fosil, morje, klif, otok, morska obala, ex-situ fosili, sledovi lazenja, sedimentne teksture, apnenec s fosili, kameno jedro, nahajališča mineralov, breča, konglomerat, apnenec goba, pretom, nariv, kamnolom, naravni most, magmatske kamnine, vulkan, bazalt, kamena sol, kamnina, rudnik, tla, terarosa, jezerska kreda, kamnita goba, morena, ledeniški ovir, bal, braški ovir, melec, lehnjaki, slap.

Izdala: Zavod RS za varstvo narave in SNK Unesco
Avtorji fotografij: Arhiv ZRSVN, Arhiv CUDHg, A. Rečnik, A. Zdešar, B. Lozej in M. Križnar
Avtorji teksta: Skupina za geologijo ZRSVN | Oblikovanje: S. Anzulović
Naklada: 1500 izvodov | Tisk: Birografika Bori d.o.o., 2026

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

GEOPESTROST Slovenije

6. oktober
MEDNARODNI DAN
GEOPESTROSTI
SLOVENIJA

Mednarodni dan geopestrosti

Zaradi pomembne vloge geopestrosti za trajnostno upravljanje celotnega planeta in za dobrobit ljudi, je Generalna skupščina Unesca, konec leta 2021 v Parizu, določila 6. oktober za mednarodni dan geopestrosti. Namenjen je spoznavanju geopestrosti, ozaveščanju javnosti o njenem pomenu, razumevanju zemeljskih procesov, spodbujanju odgovorne rabe naravnih virov in ohranjanju našega planeta.

Praznovanje tega dne krepí mednarodno sodelovanje na področju geoznanosti, vzpodbuja povezovanje med šolami, fakultetami, raziskovalnimi inštitucijami ter vladnimi in nevladnimi organizacijami za dobrobit narave in ljudi.

Kaj je geopestrost?

Geopestrost (geodiverziteta) je pestrost nežive narave, ki vključuje raznovrstne naravne pojave, oblike, okolja in pokrajine, ki so jih oblikovali geološki, geomorfološki, hidrološki in pedološki procesi.

Ali veš, da ...

- so vsa življenjska okolja, biotska raznovrstnost ter razvoj različnih oblik na Zemlji odvisna od geopestrosti,
- so od geopestrosti odvisne pridelava hrane, poselitev, raba vode in mineralnih surovin, brez katerih si ne predstavljamo modernega življenja,
- so najpomembnejše oblike in pojavi geopestrosti v Sloveniji prepoznani kot naravne vrednote, ki jih varujemo z zakonom.

Geopestrost v Sloveniji in kaj jo ogroža?

Slovenija je zaradi posebne geološke sestave dežela z visoko geopestrostjo. Ta se kaže v raznolikih nahajališčih mineralnih surovin, številnih nahajališčih fosilov, oblikovanosti površja in kraškega podzemlja ter v drugih geomorfoloških oblikah, kot so gore, doline, soteske, planote in griči. K izjemni geopestrosti prispevajo tudi z vodo povezane oblike in pojavi, kot so reke, morje, jezera, slapovi in izviri.

Geopestrost je neponovljiva in neobnovljiva. Najbolj jo ogrožajo urbanizacija, kmetijstvo in izkoriščanje mineralnih surovin. Nanjo vplivajo tudi naravni procesi, kot so erozija, podori, plazovi, poplave ter zaraščanje, ki jih pogosto pospešuje prav nepremišljeno poseganje v naravo.